

Prekonsultacje publiczne dot. wdrożenia do polskiego porządku prawnego aktu w sprawie danych

Materiał dodatkowy

Jak wygląda system instytucjonalny przewidziany w DA?

DA wymaga ustanowienia złożonego systemu instytucjonalnego.

Po pierwsze, państwa członkowskie są zobowiązane do wyznaczenia **jednego lub więcej właściwych organów odpowiedzialnych za stosowanie i egzekwowanie rozporządzenia. Państwa członkowskie mogą oprzeć się na organach już istniejących lub powołać nowe.** Zadania właściwych organów obejmują m.in.:

- propagowanie wśród użytkowników i podmiotów objętych zakresem DA umiejętności korzystania z danych oraz wiedzy na temat praw i obowiązków wynikających z rozporządzenia;
- rozpatrywanie skarg wynikających z domniemych naruszeń, w tym związanych z zachowaniem tajemnicy przedsiębiorstwa przy wymianie danych;
- prowadzenie postępowań w sprawach dotyczących stosowania DA;
- nakładanie kar pieniężnych;
- monitorowanie rozwoju technologicznego i sytuacji gospodarczej mających znaczenie dla udostępniania i wykorzystywania danych;
- współpracę z właściwymi organami innych państw członkowskich oraz Komisją Europejską i Europejską Radą Innowacyjności w zakresie Danych w celu zapewnienia spójnego i skutecznego stosowania rozporządzenia;
- współpracę z innymi właściwymi organami odpowiedzialnymi za wdrażanie unijnych lub krajowych aktów prawnych, w tym krajowymi organami ochrony danych osobowych odpowiedzialnymi za monitorowanie stosowania RODO;
- zapewnienie wycofania opłat z tytułu zmiany dostawcy usług przetwarzania danych w chmurze;
- analizę wniosków o dostęp organów administracji publicznej do danych prywatnych.

W przypadku, gdy **państwo członkowskie wyznaczy więcej niż jeden właściwy organ, wyznacza spośród nich koordynatora danych (art. 37 ust. 2 DA)**, który ułatwia współpracę między właściwymi organami i pomaga podmiotom objętym zakresem rozporządzenia we wszystkich sprawach związanych z jego stosowaniem i egzekwowaniem. Koordynator działa jako pojedynczy punkt kontaktu w sprawach związanych ze stosowaniem rozporządzenia. Ponadto:

- publikuje w Internecie wnioski o udostępnienie danych podmiotów prywatnych składane przez organy sektora publicznego;
- promuje dobrowolne umowy o dzieleniu się danymi między organami sektora publicznego a posiadaczami danych;
- co roku informuje Komisję Europejską o przypadkach, kiedy posiadacz danych ograniczył lub wstrzymał dostęp do danych z urządzeń IoT, kiedy przetwarzanie takich danych

mogło zagrozić wymogom bezpieczeństwa urządzenia lub mieć poważny negatywny wpływ na zdrowie, bezpieczeństwo lub ochronę osób fizycznych lub kiedy mimo zastosowania uzgodnionych środków chroniących poufność danych, ujawnienie danych objętych tajemnicą handlową z dużym prawdopodobieństwem powoduje poważną szkodę ekonomiczną.

Ponadto, państwa członkowskie są zobowiązane do wyznaczenia **krajowego organu ds. współpracy międzynarodowej w kwestiach prawnych (art. 32 ust. 3 DA)**, którego zadaniem będzie wydawanie opinii nt. spełnienia przez dostawców usług przetwarzania danych w chmurze wymogów związanych z zastosowaniem środków służących zapobieganiu międzynarodowemu dostępowi administracji rządowej państw trzecich do danych nieosobowych przechowywanych na terenie Unii oraz międzynarodowemu przekazywaniu takich danych nieosobowych, które byłyby sprzeczne z prawem UE lub prawem krajowym danego państwa członkowskiego.

Kolejnym organem, którego obowiązek wyznaczenia przez państwo członkowskie wynika z DA, jest **organ ds. certyfikacji organów rozstrzygania sporów (art. 10)**. Jego zadaniem będzie certyfikacja organów rozstrzygania sporów wynikających z rozporządzenia.

Zadania organów właściwych przyporządkowanych do obszarów regulacji DA

Zadania organu właściwego dla przypadków dzielenia się danymi pochodzącymi z urządzeń IoT oraz dzielenia się danymi między przedsiębiorcami:

- rozpatruje skargę użytkownika produktu skomunikowanego wniesioną w związku ze sporem z posiadaczem danych w sprawie ograniczeń umownych lub zakazów w dostępie, wykorzystywaniu lub dalszym dzieleniu się danymi (art. 4 ust. 3);
- przyjmuje zawiadomienia posiadacza danych o wstrzymaniu lub zawieszeniu dzielenia się z użytkownikiem lub osobą trzecią danymi będącymi tajemnicą przedsiębiorstwa w przypadku niezgodnienia lub niewdrożenia przez użytkownika lub osobę trzecią środków niezbędnych do ochrony poufności danych, lub zagrożenia poufności tajemnic przedsiębiorstwa (art. 4 ust. 7; art. 5 ust. 10)
- przyjmuje zawiadomienia posiadacza danych o odmowie dzielenia się danymi z użytkownikiem lub osobą trzecią w przypadku, gdy posiadacz danych będący posiadaczem tajemnicy przedsiębiorstwa może wykazać, że ujawnienie tajemnic handlowych z dużym prawdopodobieństwem powoduje poważną szkodę ekonomiczną mimo środków technicznych i organizacyjnych zastosowanych przez użytkownika lub osobę trzecią (art. 4 ust. 8; art. 5 ust. 11);
- rozpatruje skargę użytkownika produktu skomunikowanego lub osoby trzeciej na odmowę, wstrzymanie lub zawieszenie dzielenia się danymi przez posiadacza danych oraz podejmuje decyzję, czy i na jakich warunkach dzielenie się danymi powinno się rozpocząć lub zostać wznowione (art. 4 ust. 9; art. 5 ust. 12);
- zapewnia stosowanie przepisów dot. nieuczciwych postanowień umownych między przedsiębiorstwami dotyczących dostępu do danych i ich wykorzystywania;
- nakłada skuteczne, proporcjonalne i odstraszające kary pieniężne, które mogą obejmować kary okresowe i kary z mocą wsteczną, lub wszczyna postępowania sądowe w celu nałożenia grzywny (art. 37 ust. 5 lit. d);

- może żądać od użytkowników, posiadaczy danych, odbiorców danych lub ich przedstawicieli prawnych podlegających kompetencji ich państwa członkowskiego wszelkich informacji niezbędnych do zweryfikowania przestrzegania niniejszego rozporządzenia (art. 37 ust. 14);
- propaguje umiejętność korzystania z danych oraz wiedzę na temat praw i obowiązków wynikających z rozporządzenia (art. 37 ust. 5 lit a);
- prowadzi postępowania ws. stosowania rozporządzenia, w tym na podstawie informacji otrzymanych od innego właściwego organu lub innego organu publicznego (art. 37 ust. 5 lit. c);
- monitoruje rozwój technologiczny i sytuację gospodarczą mającą znaczenie dla udostępniania i wykorzystywania danych (art. 37 ust. 5 lit. e);
- współpracuje z właściwymi organami innych państw członkowskich oraz z KE lub EDIB w celu zapewnienia spójnego i skutecznego stosowania rozporządzenia (art. 37 ust. 5 lit f);
- współpracuje ze stosownymi właściwymi organami odpowiedzialnymi za wdrażanie innych unijnych lub krajowych aktów prawnych, w tym organami właściwymi do spraw usług opartych na danych i usług łączności elektronicznej, organem ochrony danych lub z organami sektorowymi w celu zapewnienia, aby niniejsze rozporządzenie było egzekwowane spójnie z innym prawem Unii i prawem krajowym (art. 37 ust. 5 lit. g).

Dodatkowo, w przypadku pozasądowego rozstrzygnięcia sporów, pewne zadania powierzone zostają **organowi ds. certyfikacji organów rozstrzygnięcia sporów:**

- certyfikuje organy rozstrzygnięcia sporów dot. art. 4 ust. 3 i ust. 9 oraz art. 5 ust. 12, a także sporów w sprawie sprawiedliwych, rozsądnych i niedyskryminujących zasad i przejrzystego sposobu udostępnienia danych zgodnie z rozdz. III i IV (art. 10) oraz rozstrzygnięcia sporów dotyczących naruszeń praw klientów i niewywiązania się z obowiązków przez dostawców usług przetwarzania danych;
- zgłasza Komisji organy rozstrzygnięcia sporów certyfikowane zgodnie z art. 10 ust. 5 (art. 10 ust. 6).

Zadania organu właściwego dla przypadków udostępniania danych organom sektora publicznego na podstawie wyjątkowej potrzeby:

- rozpatruje skargę posiadacza danych o naruszenia przysługujących mu praw na podstawie rozdz. V (art. 17 ust. 5);
- rozpatruje skargę wniesioną przez organ sektora publicznego, KE, Europejski Bank Centralny lub organ Unii na odmowę dostarczenia żądanych danych przez posiadacza danych (art. 18 ust. 5);
- rozpatruje skargę wniesioną przez posiadacza danych na wniosek o udostępnienie danych (art. 18 ust. 5);
- rozpatruje skargę wniesioną przez organ sektora publicznego, Komisję, Europejski Bank Centralny lub organ Unii na wysokość rekompensaty za udostępnienie danych żądanej przez posiadacza danych (art. 20 ust. 5);
- rozpatruje skargę wniesioną przez posiadacza danych, który nie zgadza się na przestanie lub udostępnienie danych przez organ sektora publicznego na podstawie art. 21 (art. 21 ust. 5);
- otrzymuje zawiadomienia organu sektora publicznego o zamiarze wystąpienia z wnioskiem o dane do posiadacza danych mającego siedzibę w innym państwie członkowskim (art. 22 ust. 3);
- bada wniosek organu sektora publicznego o dane do posiadacza danych mającego siedzibę w innym państwie członkowskim (art. 22 ust. 3);

- po zbadaniu wniosku w świetle wymogów art. 17:
 - a. przesyła wniosek posiadaczowi danych i w stosownym przypadku doradza organowi sektora publicznego, KE, Europejskiemu Bankowi Centralnemu lub organowi Unii, które występują z wnioskiem, w sprawie potrzeby, jeżeli taka występuje, o współpracę z organami sektora publicznego w państwie członkowskim, w którym posiadacz danych ma siedzibę, w celu zmniejszenia obciążeń administracyjnych spoczywających na posiadaczu danych w kwestii zastosowania się do wniosku;
 - b. odrzuca wniosek z należycie uzasadnionych powodów (art. 22 ust.4);
- prowadzi analizę wniosków o dane złożonych na podstawie rozdziału V (art. 37 ust. 5 lit. j);
- nakłada skuteczne, proporcjonalne i odstrasżające kary pieniężne, które mogą obejmować kary okresowe i kary z mocą wsteczną, lub wszczyna postępowania sądowe w celu nałożenia grzywny (art. 37 ust. 5 lit. d);
- może żądać od użytkowników, posiadaczy danych, odbiorców danych lub ich przedstawicieli prawnych podlegających kompetencji ich państwa członkowskiego wszelkich informacji niezbędnych do zweryfikowania przestrzegania niniejszego rozporządzenia (art. 37 ust. 14);
- propaguje umiejętność korzystania z danych oraz wiedzę na temat praw i obowiązków wynikających z rozporządzenia (art. 37 ust. 5 lit a);
- prowadzi postępowania ws. stosowania rozporządzenia, w tym na podstawie informacji otrzymanych od innego właściwego organu lub innego organu publicznego (art. 37 ust. 5 lit. c);
- monitoruje rozwój technologiczny i sytuację gospodarczą mającą znaczenie dla udostępniania i wykorzystywania danych (art. 37 ust. 5 lit e);
- współpracuje z właściwymi organami innych państw członkowskich oraz z KE lub EDIB w celu zapewnienia spójnego i skutecznego stosowania rozporządzenia (art. 37 ust. 5 lit f);
- współpracuje ze stosownymi właściwymi organami odpowiedzialnymi za wdrażanie innych unijnych lub krajowych aktów prawnych, w tym organami właściwymi do spraw usług opartych na danych i usług łączności elektronicznej, organem ochrony danych lub z organami sektorowymi w celu zapewnienia, aby niniejsze rozporządzenie było egzekwowane spójnie z innym prawem Unii i prawem krajowym (art. 37 ust. 5 lit g).

Zadanie organu właściwego dla przypadków zmiany dostawcy usług przetwarzania danych, interoperacyjności usług przetwarzania danych i bezprawnego międzynarodowego transferu danych nieosobowych:

- organ musi posiadać doświadczenie w dziedzinie usług opartych na danych i usług łączności elektronicznej (art. 37 ust. 5 pkt. b);
- koordynuje wdrażanie i monitoruje stosowanie przepisów DA dotyczących swojego zakresu działania (art. 37 ust. 1);
- zapewnia wycofanie opłat z tytułu zmiany dostawcy usług przetwarzania danych (art. 37 ust. 5 lit. l);
- nakłada skuteczne, proporcjonalne i odstrasżające kary pieniężne, które mogą obejmować kary okresowe i kary z mocą wsteczną, lub wszczyna postępowania sądowe w celu nałożenia grzywny (art. 37 ust. 5 lit. d);
- może żądać od użytkowników, posiadaczy danych, odbiorców danych lub ich przedstawicieli prawnych podlegających kompetencji ich państwa członkowskiego wszelkich informacji niezbędnych do zweryfikowania przestrzegania niniejszego rozporządzenia (art. 37 ust. 14);

- propaguje umiejętność korzystania z danych oraz wiedzę na temat praw i obowiązków wynikających z rozporządzenia (art. 37 ust. 5 lit a);
- prowadzi postępowania ws. stosowania rozporządzenia, w tym na podstawie informacji otrzymanych od innego właściwego organu lub innego organu publicznego (art. 37 ust. 5 lit. c);
- monitoruje rozwój technologiczny i sytuację gospodarczą mającą znaczenie dla udostępniania i wykorzystywania danych (art. 37 ust. 5 lit e);
- współpracuje z właściwymi organami innych państw członkowskich oraz z KE lub EDIB w celu zapewnienia spójnego i skutecznego stosowania rozporządzenia (art. 37 ust. 5 lit. f);
- współpracuje ze stosownymi właściwymi organami odpowiedzialnymi za wdrażanie innych unijnych lub krajowych aktów prawnych, w tym organami właściwymi do spraw usług opartych na danych i usług łączności elektronicznej, organem ochrony danych lub z organami sektorowymi w celu zapewnienia, aby niniejsze rozporządzenie było egzekwowane spójnie z innym prawem Unii i prawem krajowym (art. 37 ust. 5 lit. g).

Dodatkowo w przypadku bezprawnego dostępu ze strony administracji państw trzecich do danych nieosobowych lub bezprawnego transferu takich danych do państw trzecich, niektóre zadania powierzone zostają:

- **krajowemu organowi właściwemu ds. współpracy międzynarodowej w kwestiach prawnych** – wydaje na prośbę dostawcy usług chmurowych opinie ws. spełnienia warunków adekwatności państwa trzeciego, którego rząd wystąpił o dostęp do danych nieosobowych, i może w tym zakresie konsultować się z KE (art. 32 ust. 3)
- **krajowemu organowi właściwemu, do którego dostawca usług przetwarzania danych zwraca się o opinię w przypadku podejrzenia, że przekazanie danych może zagrozić bezpieczeństwu narodowemu i interesom obronnym Unii i państw członkowskich** (art. 32 ust. 3)

Zadania organu właściwego dla przypadków zapewnienia interoperacyjności danych, usług i mechanizmów dzielenia się danymi we wspólnych europejskich przestrzeniach danych:

- koordynuje wdrażanie i monitoruje stosowanie przepisów DA dotyczących swojego zakresu działania (art. 37 ust. 1)
- nakłada skuteczne, proporcjonalne i odstraszające kary pieniężne, które mogą obejmować kary okresowe i kary z mocą wsteczną, lub wszczyna postępowania sądowe w celu nałożenia grzywny (art. 37 ust. 5 lit. d);
- może żądać od użytkowników, posiadaczy danych, odbiorców danych lub ich przedstawicieli prawnych podlegających kompetencji ich państwa członkowskiego wszelkich informacji niezbędnych do zweryfikowania przestrzegania DA (art. 37 ust. 14);
- propaguje umiejętność korzystania z danych oraz wiedzę na temat praw i obowiązków wynikających z DA (art. 37 ust. 5 lit a);
- prowadzi postępowania ws. stosowania DA, w tym na podstawie informacji otrzymanych od innego właściwego organu lub innego organu publicznego (art. 37 ust. 5 lit. c);
- monitoruje rozwój technologiczny i sytuację gospodarczą mającą znaczenie dla udostępniania i wykorzystywania danych (art. 37 ust. 5 lit. e);
- współpracuje z właściwymi organami innych państw członkowskich oraz z KE lub EDIB w celu zapewnienia spójnego i skutecznego stosowania rozporządzenia (art. 37 ust. 5 lit. f);

- współpracuje ze stosownymi właściwymi organami odpowiedzialnymi za wdrażanie innych unijnych lub krajowych aktów prawnych, w tym organami właściwymi do spraw usług opartych na danych i usług łączności elektronicznej, organem ochrony danych lub z organami sektorowymi w celu zapewnienia, aby niniejsze rozporządzenie było egzekwowane spójnie z innym prawem Unii i prawem krajowym (art. 37 ust. 5 lit. g).

Zadania organu właściwego dla przypadków interoperacyjności inteligentnych umów w sprawie dzielenia się danymi:

- koordynuje wdrażanie i monitoruje stosowanie przepisów DA dotyczących swojego zakresu działania (art. 37 ust. 1);
- nakłada skuteczne, proporcjonalne i odstrasżające kary pieniężne, które mogą obejmować kary okresowe i kary z mocą wsteczną, lub wszczyna postępowania sądowe w celu nałożenia grzywny (art. 37 ust. 5 lit. d);
- może żądać od użytkowników, posiadaczy danych, odbiorców danych lub ich przedstawicieli prawnych podlegających kompetencji ich państwa członkowskiego wszelkich informacji niezbędnych do zweryfikowania przestrzegania DA (art. 37 ust. 14);
- propaguje umiejętność korzystania z danych oraz wiedzę na temat praw i obowiązków wynikających z rozporządzenia (art. 37 ust. 5 lit. a);
- prowadzi postępowania ws. stosowania rozporządzenia, w tym na podstawie informacji otrzymanych od innego właściwego organu lub innego organu publicznego (art. 37 ust. 5 lit. c);
- monitoruje rozwój technologiczny i sytuację gospodarczą mającą znaczenie dla udostępniania i wykorzystywania danych (art. 37 ust. 5 lit. e);
- współpracuje z właściwymi organami innych państw członkowskich oraz z KE lub EDIB w celu zapewnienia spójnego i skutecznego stosowania DA (art. 37 ust. 5 lit. f);
- współpracuje ze stosownymi właściwymi organami odpowiedzialnymi za wdrażanie innych unijnych lub krajowych aktów prawnych, w tym organami właściwymi do spraw usług opartych na danych i usług łączności elektronicznej, organem ochrony danych lub z organami sektorowymi w celu zapewnienia, aby niniejsze rozporządzenie było egzekwowane spójnie z innym prawem Unii i prawem krajowym (art. 37 ust. 5 lit. g).

Zadania koordynatora danych:

- wspiera na żądanie właściwe organy i ułatwia ich współpracę z właściwymi organami innych państw, KE i EDIB oraz innymi stosownymi organami o której mowa w art. 37 ust. 5 lit. f-h (art. 37 ust. 5 zd. końcowe);
- działa jako pojedynczy punkt kontaktu we wszystkich sprawach związanych ze stosowaniem DA (art. 37 ust. 6 lit. a);
- otrzymuje wnioski o dostęp do danych prywatnych złożone przez organ sektora publicznego (art. 17 ust. 2 lit. g) oraz zapewnia ich publiczną dostępność internecie (art. 37 ust. 6 lit. b);
- wstrzymuje publikację wniosku o dostęp do danych prywatnych przez organ sektora publicznego jeśli uzna, że jego publikacja jest zagrożeniem dla bezpieczeństwa publicznego (art. 17 ust. 2 lit. g);
- promuje dobrowolne umowy o dzieleniu się danymi między organami sektora publicznego a posiadaczami danych (art. 37 ust. 6 lit. b);

- udziela na żądanie osoby prawnej lub fizycznej, której prawa wynikające z DA mogły zostać naruszone, wszelkich informacji niezbędnych do wniesienia skargi do odpowiedniego właściwego organu (art. 38 ust. 1);
- otrzymuje informacje od innych państw o tym, że zamierzają one wykonać swoje kompetencje dotyczące nakładania kar wobec podmiotu naruszającego, który nie został ustanowiony w UE ani nie ma na jej terenie przedstawiciela prawnego (motyw 109);
- co roku informuje Komisję o odmowach, o których powiadomiono go na podstawie art. 4 ust. 2 i 8 i art. 5 ust. 11 (art. 37 ust. 6).